26.9.2016

Asiantuntijalausunto energiaveromuutoksesta HE 136/2016 valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö

Hallituksen esitys HE 136/2016 energiaverolakien muuttamisesta on käsiteltävänä eduskunnan valtionvarainvaliokunnan verojaostossa 27.9.2016. Asiantuntijalausuntona esitetään seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan liikennepolttoaineiden valmisteveron sekä energia- että hiilidioksidiosuuden korottamista. Korotuksen seurauksena liikennepolttoaineiden hiilidioksidivero nousisi tasolle 62 € hiilidioksiditonnia kohti. Lisäksi esitetään korotuksia lämmitys-, voimalaitos- sekä työkonepolttoaineiden veron sekä energia- että hiilidioksidiosuuteen. Korotuksen seurauksena näiden polttoaineiden hiilidioksidivero nousisi tasolle 58 € hiilidioksiditonnia kohti. Lämmityspolttoaineiden verotuksen korottamisen vaihtoehtona on selvitetty yhdistetyn tuotannon veroleikkurin poistoa, mutta tehtyjen selvitysten jälkeen päädytty yleisen veronkorotuksen malliin.

Veronkorotukset eivät koskisi sähköä tai turvetta tällä kerralla. Esitykset liittyvät vuoden 2017 talousarvoesitykseen ja tulisivat voimaan vuoden 2017 alusta.

Veronkorotuksilla estetään julkisen talouden alijäämän kasvua makeis- ja jäätelöveron poistamisen seurauksena. Nyt esitettyjä veronkorotuksia voidaan pitää perusteltuna myös verotuksen ympäristöohjauksen tehostamisen kannalta. Päästökauppajärjestelmän ulkopuolisilla sektoreilla eli liikenteessä, maataloudessa ja rakennusten lämmityksessä energiaverotuksen merkitys hiilidioksidipäästöjä hillitsevänä ohjauskeinona on aivan keskeinen. EU:n asettama yleinen päästövähennystavoite 40 % vuoteen 2030 mennessä tulee edellyttämään myös Suomen osalta uusia tehokkaita toimia päästöjen vähentämiseksi.

Voidaan pitää onnistuneena sitä, että korotukset kohdistuvat sekä hiilidioksidi- että energiasisältöveroon. Tällä tavalla saadaan veronkorotukset kytkettyä sekä ilmastonmuutoksen hillintään että energiatehokkuuden parantamiseen.

Esitetyt veronkorotukset parantavat uusiutuvien polttoaineiden asemaa suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Hiilidioksidipäästöjen kannalta saadaan oikeansuuntaista ohjaavuutta lisää sekä liikenne- että lämmityspolttoaineiden osalta.

Voidaan yhtyä hallituksen esitykseen sisältyvään toteamukseen, että maataloudelle ja energiaintensiiviselle teollisuudelle maksettavat energiaveronpalautukset sopivat huonosti yhteen esityksen keskeisten ympäristötavoitteiden kanssa.

Energiaveromuutosten vaikutuksia on pyritty esityksessä arvioimaan varsin monipuolisesti. Ympäristövaikutusten lisäksi on pyritty selvittämään taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia yrityksiin, viranomaistoimintaan ja kansalaisten asemaan.